

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ"ט בסיון תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - ט"ז

1. מדוע לנשיא ולאב בית דין, אדם אחר מניח האפר על ראשם?

אינו דומה המתבייש מעצמו למתבייש מאחרים. המקום שמניחים האפר - במקום התפילין "לשום וכו' פאר תחת אפר".

2. אלו 7 טעמים מצינו בגמרא על מעשים שנעשים בזמן תפילת תענית?

א. יוצאין לרחוב - לר' חייא בר"א: לומר זעקנו בצנעא ולא נענו, נתבזה בפרהסיא. ולריש לקיש: שהגלות מבית הכנסת תכפר. והנפק"מ: כשגולים לבית כנסת אחר.

ב. מוציאין תיבה לרחובה של עיר - לומר כלי צנוע היה לנו ונתבזה בעוונותנו.

ג. מתכסים בשקים - לומר הרי אנו חשובין כבהמה.

ד. לשים אפר ע"ג תיבה - א. "בכל צרותם לו צר" ב. "עמו אנוכי בצרה". ור' זירא בתחילה כשראה אפר על התיבה הזדעזע כל גופו מהבזיון.

ה. נותנים אפר בראש כל אחד - חד אומר 'אנו חשובים כאפר'. חד אומר שיזכור לנו אפרו של יצחק. והנפק"מ: עפר סתם שאינו מזכיר עקידה.

ו. יוצאין לבית קברות - חד אמר 'אנו חשובים כמתים'. חד אמר שיבקשו המתים רחמים. ונפק"מ: בקברי עכו"ם.

ז. פירוש השם 'הר המוריה' - חד אמר שיצא ממנו הוראה לישראל. וחד אמר הר שיצא ממנו מורא לעכו"ם.

עוד למדנו, שהאומר דברי כיבושין לכתחילא חכם וזקן, ואם אין זקן אומר חכם שאינו זקן, ואם אין, אומר 'אדם של צורה'.

3. אלו מעשים עשו בני העיר נינוה כשחזרו בתשובה?

אסרו בהמות לחוד וולדותיהם לחוד, שלא ינקו. ואמרו: אם אין אתה מרחם עלינו, אין אנו מרחמים על אלו. ואמרו: ריבונו של עולם, עלוב שסובל עונונו ושאינו עלוב, וכן צדיק ורשע מי נדחה מפני מי? לפיכך הקב"ה שהוא ארך אפים ימחל לנו הרשעים. וצווה המלך שאפילו גזל קורה וקבעה במגדל מקעקע כל המגדל ומחזיר הקורה. אמר ר' אבא, אדם שגזל ומתודה ואינו מחזיר, דומה לתופס שרץ שאפילו טובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה. ואם זרקו וטבל ב-40 סאה מיד נטהר. שנא': "מודה ועוזב ירוחם".

4. אע"פ שיש זקן וחכם מורדיין לפני התיבה אדם הרגיל בתפילת התענית. אלו מידות נוספות נדרשו?

מטופל בילדים ואין לו. ויגע בשדה ומצפה לגשמים, ביתו ריקם [מעבירה], פרקו נאה שלא יצא עליו שם רע בילדותו, שפל ברך, מרוצה לעם, ויש לו נעימה וקולו ערב, ובקי לקרות בתנ"ך ולשנות במדרש, בהלכות ובאגדות, ובקי בכל הברכות כולן. ונתנו חכמים עיניהם בר' יצחק בר אמי שיש בו כל אלו. ודרשו: "נתנה עלי בקולה" - ש"ץ היורד לפני התיבה, שאינו הגון.

5. מהי הברכה השביעית המוזכרת במשנה, הרי היו מוסיפין רק 6?

בברכת "גואל ישראל" שמאריך הש"ץ בה מעניין התענית. ובחתימתה אומר "מי שענה את אברהם וכו'" ועונין אמן והשמש אומר תקעו בני אהרן תקעו וחוזר ואומר "מי שענה את אבותינו וכו'" ועונין אמן ואומר 'הריעו' וכן בכל ברכה, באחת תקעו ובאחת הריעו. ובמקדש ברוך שם שנאמר "...ומרום על כל ברכה ותהילה" - על כל ברכה תן לו תהילה.

והגמ' הביאה גירסא אחרת לברייתא שמפורש בה שמוסיפים 6 ברכות בלבד, ובנוסף לזה מאריכים ברכת "גואל ישראל".

6. מה טעמו של ר' יהודה שאין לומר ברכת זכרונות ושופרות בתפילת התעניות?

מפני שזכרונות ושופרות אומרים רק במוסף ראש השנה ושל יוה"כ של יובל, ובשעת מלחמה.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)